ŠMSM: lituanistikos centrų finansavimas užsienyje didės dvigubai

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pristato naują lituanistikos ir baltistikos centrų užsienyje finansavimo modelį, kuriuo siekiama užtikrinti nuoseklų šių centrų veiklos tęstinumą, stiprinti tarptautines akademines partnerystes ir didinti Lietuvos mokslo, kultūros bei kalbos matomumą pasaulyje. Nuo šiol šiai sričiai planuojama kasmet skirti apie 1,3 mln. Eur per metus, t. y. 53 proc. daugiau nei dabar, o finansavimas bus planuojamas trejų metų laikotarpiui.Tai pirmas kartas, kai lituanistikos ir baltistikos veikloms numatytas vieningas finansavimo modelis, rašoma ŠMSM pranešime žiniasklaidai.

„Lituanistikos ir baltistikos centrai šiandien atlieka platesnį vaidmenį nei vien studijų ar mokslinių tyrimų organizavimas. Jie telkia tarptautines akademines bendruomenes, stiprina kultūrinius ryšius su Lietuva ir prisideda prie lietuviškos bei baltiškos tapatybės puoselėjimo.

Tikimės, kad naujasis finansavimo modelis padės užtikrinti lituanistikos ir baltistikos centrų veiklos tvarumą, stiprins ryšius su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis, skatins bendradarbiavimą su lietuvių diaspora ir sudarys sąlygas ilgalaikėms iniciatyvoms, kurios didina Lietuvos matomumą pasaulyje“, – sako švietimo, mokslo ir sporto ministrė Raminta Popovienė.

Pasaulio universitetuose, mokslo institutuose veikia daugiau kaip 30 lituanistikos (baltistikos) centrų, kuriuose mokoma lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos, supažindinama su Lietuvos kultūra, dabartine Lietuvos politika, ekonomika ir kitomis Lietuvos aktualijomis. Taip pat centrai vykdo lituanistikos (baltistikos) mokslinius tyrimus, yra atviri lituanistikos židiniai, skatinantys akademinės bendruomenės ir visuomenės dialogą bei prisidedantys prie kultūrinės diplomatijos tikslų įgyvendinimo.

Stiprinamos tarptautinės akademinės partnerystės

Naujasis modelis padės stiprinti ilgalaikes lituanistikos centrų partnerystes su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis, užtikrinti užsienyje dirbančių dėstytojų veiklos tęstinumą, planuoti ilgalaikį bendradarbiavimą.

Dėstytojai užsienio lituanistikos ir baltistikos centruose ne tik moko lietuvių kalbos, skaito paskaitas apie literatūrą ir kultūrą, bet ir telkia akademines bendruomenes, inicijuoja mokslinį bendradarbiavimą, prisideda prie Lietuvos žinomumo didinimo pasaulyje. Lituanistikos (baltistikos) centrų užsienyje finansavimo tvarkos apraše įtvirtintas ilgalaikio dėstymo, kaip kuriančio didelę vertę, prioritetas.

Kartu finansuojamos kitos svarbios veiklos: trumpalaikiai dėstytojų vizitai į užsienio centrus, centrų dėstytojų stažuotės Lietuvoje, Lietuvos studentų praktikos užsienio centruose, centrų studentų dalinės studijos ir praktikos Lietuvoje, dėstytojų kvalifikacijos tobulinimas, mokymo priemonių įsigijimas ir lituanistinės veiklos sklaida.

Bendradarbiaujantiems lituanistikos (baltistikos) centrų stiprinimo projektuose naujasis finansavimo modelis sudaro sąlygas platesniam partnerių tinklui, kuris leis įgyvendinti didesnio masto bei didesnį poveikį kuriančias iniciatyvas. Taip bus stiprinamos ne tik lietuvių kalbos ir literatūros studijos užsienyje, bet ir Lietuvos istorijos, kultūros, paveldo, meno, filosofijos bei kitų lituanistikos sričių pažinimas.

Vienam Lietuvos aukštosios mokyklos projektui, įgyvendinamam kartu su užsienio lituanistikos (baltistikos) centrais, trejų metų laikotarpiui gali būti skiriama iki 1,5 mln. eurų.

Naujovė – Kazimiero Būgos profesūra

Naujajame modelyje numatyta atskira Kazimiero Būgos vardo profesūra. Numatoma skirti finansavimą užsienio universitete pareigas einančiam mokslininkui, kuris ne tik dėstys, bet ir vykdys lituanistikos bei baltistikos tyrimus, rengs bendrus projektus su Lietuvos mokslininkais, į mokslinę veiklą įtrauks jaunuosius tyrėjus bei prisidės prie lietuvių kalbos, Lietuvos kultūros ir visuomenės pažinimo sklaidos užsienyje.

Tikimasi, kad Kazimiero Būgos vardo profesūra padės stiprinti lituanistikos centrų akademinį potencialą, plėtoti tarptautinį mokslinį bendradarbiavimą ir ugdyti bei telkti naują lituanistų bei baltistų kartą.

Pirmą kartą užsienio lituanistikos (baltistikos) centrai galės patys inicijuoti projektus

Viena svarbiausių naujovių – galimybė patiems lituanistikos (baltistikos) centrams tapti finansuojamų projektų iniciatoriais. Tai suteikia daugiau savarankiškumo kartu su pasirinktomis Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis ir kitais lituanistikos (baltistikos) centrais planuoti veiklas ir valdyti jų įgyvendinimui skirtą finansavimą.

Šia galimybe galėtų naudotis centrai, kurie vykdo lietuvių kalbos ir literatūros studijas, atlieka mokslinius tyrimus, skelbia jų rezultatus, įgyvendina lituanistikos sklaidos iniciatyvas ir turi veiklai reikalingą akademinę komandą.

Vienam lituanistikos (baltistikos) centro inicijuojamam projektui per trejus metus galėtų būti skiriama iki 360 tūkst. eurų.

Numatoma kurti naujus lituanistikos centrus

Siekiama, kad lituanistikos ir baltistikos studijos pasiektų naujus universitetus ir naujus regionus. Todėl naujajame modelyje numatytos priemonės, padedančios kurti naujus lituanistikos ir baltistikos centrus bei užtikrinti tvirtą jų veiklos pagrindą nuo pirmųjų metų.

Naujų centrų veiklą būtų galima inicijuoti valstybėse ar regionuose, kuriuose valstybės nustatytas lituanistikos arba baltistikos studijų plėtros poreikis ir yra bendradarbiauti pasirengusi užsienio mokslo ir studijų institucija, turinti reikiamus akademinius bei administracinius pajėgumus. Finansavimas galės būti skiriamas partnerystei užmegzti, dėstytojų vizitams ir naujiems lituanistikos

studijų dalykams parengti.

Sėkmingai pradėta veikla galės būti plėtojama pasitelkiant naujame modelyje įtvirtintas ilgalaikio lituanistikos (baltistikos) centrų finansavimo galimybes.

Lietuvių kalba, bendrystė ir tinklaveika Lietuvoje

Užsienio lituanistikos (baltistikos) centrų studentams ir užsienio lietuviams išliks galimybė vasaros laikotarpiu atvykti į Lietuvą mokytis lietuvių kalbos. Pagal naują modelį šios veiklos bus organizuojamos kaip bendra nacionalinė trumpalaikė mokymosi programa.

Programą įgyvendins kelių Lietuvos mokslo ir studijų institucijų konsorciumas, sutelksiantis skirtingų institucijų patirtį, ekspertines žinias ir infrastruktūrą. Tai leis dalyviams ne tik mokytis lietuvių kalbos ir pažinti Lietuvos kultūrą, bet ir užmegzti ryšius su kitų šalių lituanistikos (baltistikos) centrų studentais, dėstytojais bei užsienio lietuviais, stiprinant tarptautinę lituanistikos bendruomenę.

Pasaulio lituanistikos (baltistikos) bendruomenę telks „Lituanistica Global“

Kartu atveriama nauja skaitmeninė platforma „Lituanistica Global“, kuri vienys visame pasaulyje veikiančius lituanistikos (baltistikos) centrus bei Lietuvos ir užsienio mokslo ir studijų institucijas, prisidedančias prie šių centrų stiprinimo. Svetainėje **www.lituanisticaglobal.lt** vienoje vietoje galima susipažinti su tarptautiniu lituanistikos (baltistikos) tinklu, jo veikla ir bendradarbiavimo galimybėmis.

Platformoje bus pristatoma studijų, mokslinių tyrimų, kultūrinės ir šviečiamosios veiklos įvairovė šiuose centruose. Interaktyvus žemėlapis leis pamatyti centrų geografinę aprėptį, o katalogas – lengviau rasti dominančią instituciją ar galimą partnerį naujame lituanistikos (baltistikos) centrus stiprinsiančiame finansavimo modelyje.

Platformoje taip pat bus skelbiamos publikacijos, metodinė medžiaga, naujienos, pristatomos dėstytojų bei studentų patirtys ir pasiekimai lituanistikos (baltistikos) srityje.

Atskira skiltis skirta lituanistikos (baltistikos) centrams ir jų partneriams

aktualioms finansavimo galimybėms bei kvietimams teikti paraiškas.

„Lituanistica Global“ siekia būti ne tik informacijos šaltiniu, bet ir tarptautinę lituanistų (baltistų) bendruomenę jungiančia erdve.

Platformą koordinuoja Švietimo mainų paramos fondas.

Lituanistikos ir baltistikos centrų užsienyje finansavimo modelis